

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BUNGE LA TANZANIA**

MKUTANO WA SITA

YATOKANAYO NA KIKAO CHA SABA

07 FEBRUARI, 2017

**YATOKANAYO NA KIKAO CHA SABA
07 FEBRUARI, 2017**

I. DUA:

Saa 3.00 Asubuhi Mhe. Dkt. Tulia Ackson (Naibu Spika) alisoma Dua na kuongoza Bunge.

MAKATIBU MEZANI:

1. Ndg. Ramadhani Issa
2. Ndg. Asia Minja
3. Ndg. Joshua Chamwela

II. HATI ZA KUWASILISHA MEZANI:

1. Mhe. Moshi Selemeni Kakoso aliwasilisha Taarifa ya Kamati ya Miundombinu kwa kipindi cha kuanzia Januari 2016 hadi Januari 2017.
2. Mhe. Deogratia Francis Ngalawa aliwasilisha Taarifa ya Kamati ya Nishati na Madini kwa kipindi cha Januari, 2016 hadi Januari, 2017.

III. MASWALI:

Maswali yafuatayo yaliulizwa:-

OFISI YA RAIS (TAMISEMI):

Swali Na. 69: Mhe. Najma Murtaza Giga

Nyongeza:

- i. Mhe. Najma Murtaza Giga
- ii. Mhe. Shally Joseph Raymond
- iii. Mhe. Dkt. Faustine Ndugulile
- iv. Mhe. Conchesta Leonce Rwamlaza

WIZARA YA ELIMU, SAYANSI, TEKNOLOJIA NA UFUNDI:

Swali Na. 70: Mhe. Deo Kasenyenda Sanga

Nyongeza:

- i. Mhe. Deo Kasenyenda Sanga
- ii. Mhe. Danstan Luka Kitandula
- iii. Mhe. Anthony Calist Komu
- iv. Mhe. Ezekiel Magolyo Maige

WIZARA YA KILIMO, MIFUGO NA UVUVI:

Swali Na. 71: Mhe. Naghejwa Livingstone Kaboyoka

Nyongeza:

- i. Mhe. Nagenjwa Livingstone Kaboyoka
- ii. Mhe. Yusuph Salim Hussein

WIZARA YA AFYA, MAENDELEO YA JAMII, JINSIA, WAZEE NA WATOTO:

Swali Na. 72: Mhe. George Malima Lubeleje

Nyongeza:

- i. Mhe. George Malima Lubeleje
- ii. Mhe. Halima Ali Mohammed

WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIANO:

Swali Na. 73: Mhe. Dua William Nkurua

Nyongeza:

- i. Mhe. Dua William Nkurua
- ii. Mhe. Joseph Michael Mkundi
- iii. Mhe. Rashid Abdallah Shangazi
- iv. Mhe. Oliver Daniel Semuguluka

Swali Na. 74: Mhe. Bupe Nelson Mwakang'ata

Nyongeza:

- i. Mhe. Bupe Nelson Mwakang'ata
- ii. Mhe. Aida Joseph Khenan

WIZARA YA MAJI NA UMWAGILIAJI:

Swali Na. 75: Fredy Atupele Mwakibete [Kny Mhe. Saul Henry Amon]

Nyongeza:

- i. Mhe. Fredy Atupele Mwakibete
- ii. Mhe. Emmanuel Mwakasaka
- iii. Mhe. Rhoda Edward Kunchela

Swali Na. 76: Mhe. Azza Hillal Hamad [Kny Mhe. Ahmed Ally Salum]

Nyongeza:

- i. Mhe. Azza Hillal Hamad
- ii. Mhe. Joseph Leonard Haule

WIZARA YA MALIASILI NA UTALII:

Swali Na. 77: Mhe. Bonah Moses Kaluwa

Nyongeza:

- i. Mhe. Bonah Moses Kuluwa
- ii. Mhe. John John Mnyika
- iii. Mhe. Yahya Omary Massare

WIZARA YA HABARI, UTAMADUNI, SANAA NA MICHEZO:

Swali Na. 78: Mhe. Cosato David Chumi

Nyongeza:

- i. Mhe. Cosato David Chumi
- ii. Mhe. Richard Mganga Ndassa

WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO:

Swali Na. 79: Mhe. Susan Chogisasi Mgonokulima

Nyongeza: Mhe. Susan Chogisasi Mgonokulima

Swali Na. 80: Mhe. Dkt. Dalaly Peter Kafumu

Nyongeza: Mhe. Dkt. Dalaly Peter Kafumu

IV. MATANGAZO:

- Matangazo ya Wageni na Kazi za Kamati yalitangazwa wakiwemo wageni 10 wa Baraza la Wawakilishi Zanzibar ukiongozwa na Spika wa Baraza.
- Semina kwa Wabunge wote kuhusu huduma za Uzazi Salama ilitangazwa kufanyika Saa 7.00 Mchana.

MWONGOZO WA SPIKA:

1. Mhe. Halima James Mdee aliomba Mwongozo kwa kutumia Kanuni ya 68(7) kuhusiana na Kitendo cha Jeshi la Polisi kumkamata Mhe. Tundu Antiphas Lissu jana akiwa kwenye Geti la Bunge. Katika maelezo yake alisema kitendo hicho kipo kinyume na Sheria ya Kinga na kinadharirisha Bunge pia hata Spika hakujulishwa kuhusu jambo hilo.

Naibu Spika alitoa uamuzi kuwa Kanuni husika inataka Mwongozo uombwe kwenye jambo lililotokea mapema siku hiyo, hivyo Mbunge atumie Kanuni nyingine kuleta suala hilo Bungeni.

2. Mhe. John Wegesa Heche aliomba mwongozo juu ya jambo la dharura chini ya Kanuni ya 47, kwamba Mkuu wa Wilaya ya Tarime amezuia wananchi kulima katika maeneo yao ili ardhi hiyo ipewe wawekezaji. Alitaka Bunge lijadili suala hilo.

Naibu Spika alieleza kuwa jambo hilo si jambo la dharura Mbunge atumie Kanuni nyingine kulileta Bungeni.

3. Mhe. Cosato David Chuma aliomba Mwongozo kutumia Kanuni ya 46 kwamba Swali lake Namba 78 halikujibiwa kikamilifu na Serikali.

Naibu Spika aliahidi kutoa uamuzi wake baadaye baada ya kujiridhisha na maelezo yaliyotolewa na Serikali.

4. Mhe. Msukuma Joseph Kasheku aliomba Muongozo kwa Kanuni ya 68(7) kuhusiana na mjadala wa madawa ya kulevya uliofanyika jana. Aliomba vyanzo vya mapato vya Mkuu wa Mkoa wa Dar es salaam vichunguzwe kwa kuwa mali alizonazo haziendani na mapato yake.

Naibu Spika alieleza kuwa Kanuni aliyotumia Mbunge ya 68(7) inataka jambo liwe limetokea mapema siku hiyo, hivyo alimtaka Mbunge atumie utaratibu mwingine kuleta suala lake.

5. Mhe. Desderius John Mipata aliomba Mwongozo kupitia Kanuni ya 68(7) kuhusiana na Kitendo cha Serikali kufuta Shule ya Sekondari Jimboni kwake bila kuzingatia jitihada za wananchi wake na gharama walizotumia kujenga shule hiyo.

Naibu Spika, alimshauri Mbunge atumie Kanuni Mahsusii kuleta Hoja yake Bungeni badala ya kutumia Mwongozo.

V. HOJA ZA KAMATI:

- Mhe. Prof. Norman Admson Sigalla alisoma Taarifa ya Kamati na kutoa Hoja ya kuliomba Bunge Ijadili na kuikubali Taarifa yake pamoja na Maoni na Mapendekezo yaliyomo kwenye Taarifa hiyo.
- Mhe. Dotto Mashaka Biteko alisoma Taarifa ya Kamati ya Nishati na Madini na kutoa Hoja ya kuliomba Bunge Ijadili na kuikubali Taarifa hiyo pamoja na Maoni na Mapendekezo yaliyomo kwenye Taarifa hiyo.

Uchangiaji wa Jumla ulianza kwa Wabunge wafuatao kuchangia:-

1. Mhe. Richard Mganga Ndassa	-	CCM
2. Mhe. Augustino Manyanda Masele	-	CCM
3. Mhe. Jesca David Kishoa	-	CHADEMA
4. Mhe. Bagwanji Maganlal Meisuria	-	CCM
5. Mhe. Ally Mohamed Keissy	-	CCM

VI. KUSITISHA BUNGE:

Saa 7.00 Mchana Naibu Spika alisitisha Bunge hadi Saa 10.00 Jioni.

VII. BUNGE KUREJEA:

Saa 10.00 Jioni Bunge lilirejea na kuongozwa na Naibu Spika.

VIII. HOJA YA HAKI ZA BUNGE:

- Naibu Spika alitoa nafasi kwa Mhe. Zitto Ruyagwa Kabwe ilia toe Hoja yake kuhusu kuvunjwa kwa haki za Bunge kwa mujibu wa Kanuni 51.
- Mhe. Kabwe Ruyagwa Zitto alieleza kuhusu kuvunjiwa Haki na Kinga za Wabunge Mhe. Godbless Jonathan Lema, Mhe. Peter Ambrose Lijualikali na Mhe. Tundu Anthipas Lissu ambaye alikamatwa jana.
- Naibu Spika alitoa maelezo kwa kuzingatia Kanuni ya 51(1) na kifungu cha 12 cha Sheria ya Kinga, Haki na Madaraka ya Bunge na kwa kutumia Kanuni ya 51 Spika hakutoa Hoja hiyo ijadaliwe na Bunge kwa kuwa suala hilo halihusiani na mambo ya madai.

IX. HOJA ZA KAMATI:

Mjadala wa Hoja za Kamati uliendelea kwa Wabunge wafuatao kuchangia:-

6. Mhe. Dkt. Christine Gabriel Ishangoma

- Wabunge wa Upinzani walianza kuleta fujo baada ya Hoja ya Mhe. Zitto Kabwe kukataliwa ambapo Naibu Spika alielekeza

Mhe. Marwa Ryoba Chacha atolewe nje na Wabunge wengine wote wa Upinzani waliokuwepo wakatoka nje isipokuwa Mhe. Mhe. Maftaha Abdallah Nachuma.

7. Mhe. Mendrad Lutengano Kigola	-	CCM
8. Mhe. Desderius John Mipata	-	CCM
9. Mhe. Amina Nassoro Makilagi	-	CCM
10. Mhe. Maftaha Abdallah Nachuma	-	CUF
11. Mhe. Ignas Aloyce Malocha	-	CCM
12. Mhe. Elias John Kwandikwa	-	CCM
13. Mhe. Musukuma Joseph Kasheku	-	CCM
14. Mhe. Richard Philip Mbogo	-	CCM
15. Mhe. Balazi Adadi Rajab	-	CCM
16. Mhe. Dkt. Shukuru Kawambwa	-	CCM
17. Mhe. Constatine John Kanyasu	-	CCM
18. Mhe. Peter Joseph Serukamba	-	CCM
19. Mhe. Daniel Edward Mtuka	-	CCM
20. Mhe. Seleiman Moshi Kakoso	-	CCM
21. Mhe. Lolesia Jeremiah Bukwimba	-	CCM
22. Mhe. Hawa Abdulahman Ghasia	-	CCM
23. Mhe. Allan Joseph Kiula	-	CCM
24. Mhe. Martha Moses Mlata	-	CCM
25. Mhe. Hassan Elias Masala	-	CCM
26. Mhe. Joseph George Kakunda	-	CCM
27. Mhe. Deogratias Francis Ngalawa	-	CCM
28. Mhe. Hussein Mohammed Bashe	-	CCM
29. Mhe. Fredy Atupele Mwakibete	-	CCM
30. Mhe. Dkt. Medard Kalemuni		
31. Mhe. Edwin Amandus Ngonyani		
32. Mhe. Prof. Sospeter Mwijarubi Muhongo		
33. Mhe. Prof. Makame Mnyaa Mbarawa		

X. KUHITIMISHA HOJA:

- Mwenyekiti wa Kamati ya Miundombinu, Mhe. Prof. Norman Adamson Sigalla alihitimisha Hoja yake. Alitoa Hoja na baada ya kuungwa mkono Bunge lilihojiwa na kuyakubali Maoni na Mapendekezo ya Kamati hiyo.
- Mwenyekiti wa Kamati ya Nishati na Madini alihitimisha Hoja yake. Alitoa Hoja baada ya kuungwa mkono Bunge lilihojiwa na kuyakubali Maoni na Mapendekezo ya Kamati hiyo.
- Naibu Spika alitoa ufafanuzi kuhusu suala la Uwazi wa Mikataba na ukamilishwaji wa Viwanja vya Ndege na Sheria za Kinga kwa Wabunge.

XI. KUAHIRISHA BUNGE:

Saa 1.35 Usiku Naibu Spika aliahirisha Bunge hadi tarehe 8 Februari, 2017 Saa 3.00 Asubuhi.

DODOMA
07 FEBRUARI, 2017

DKT. T. D. KASHILILAH
KATIBU WA BUNGE